

Hereditas Obligat 2026: Přehled vítězů a finalistů

21.7.2026 - | Krajský úřad Královéhradeckého kraje

Předávání cen památkové péče Hereditas Obligat v roce 2026 se uskutečnilo ve středu 4. června v prostorách Bělohradské sýpky v Lázních Bělohrad. Slavnostní setkání bylo věnováno ocenění výjimečných počinů v oblasti ochrany a obnovy kulturního dědictví a zároveň připomnělo význam péče o historické památky pro budoucí generace.

Tisková zpráva je přidána na webových stránkách kraje v sekci aktuality.

Cena památkové péče Hereditas obligat se uděluje ve čtyřech kategoriích:

- stavební obnova
- restaurování movité a nemovité památky
- záchrana neprohlášené památky
- popularizace památkové péče

První tři kategorie byly uděleny za obnovu a záchranu uskutečněnou v letech 2023–2025. Ocenění v kategorii Popularizace památkové péče nemá časové omezení.

V roce 2026 byli tito finalisté a vítězové:

kategorie: STAVEBNÍ OBNOVA CHRÁNĚNÉ STAVBY

vítěz kategorie: Nadační fond KAPLICKY CENTRE

rekonstrukce vily Čerych v České Skalici na inovativní, kreativní a vzdělávací centrum

Ikonická stavba podle projektu architekta Otakara Novotného obklopená zahradou navrženou Josefem Kumpánem byla svatebním darem podnikatele Ladislava Bartoně Dobenína pro neteř Marii a jejího muže Jiřího Čerycha. Až do roku 1948 sloužila vila k bydlení rodiny. Poté byla využívána k nejrůznějším účelům. Cílem vizionářského projektu Nadačního fondu KAPLICKY CENTRE byla od počátku nejen samotná obnova této kulturní památky, ale především její opětovné zapojení do života. S maximálním ohledem a respektem k tvůrčímu odkazu architekta Novotného a všech, kteří se podíleli na vzniku této stavby, byly ve vile vytvořeny výukové, výstavní a konferenční místnosti, víceúčelový sál a ubytování.

„Vila Čerych není jen krásnou historickou památkou s úchvatnou zahradou, ale především prostorem s obrovským tvůrčím potenciálem. Tato unikátní stavba ve stylu art deco a rondokubismu, dílo slavného architekta Otakara Novotného, doplněná o prvky výmalby Františka Kysely, o dekorativní detaily od Jaroslava Horejce, či o zahradu Josefa Kumpána, představuje ideální prostředí pro vznik něčeho skutečně jedinečného,“ zdůrazňuje na webových stránkách projektu paní Eliška Kaplicky Fuchsová.

kategorie: RESTAUROVÁNÍ PROHLÁŠENÉ PAMÁTKY

vítěz kategorie: Nadační fond Adopce památek

záchrana kamenného kříže z roku 1862 v Bělé – Hlásce v Orlických horách

Dominantou obce Nebeská Rybná je bezpochyby klasicistní stavba kostela sv. Filipa a Jakuba dokládající význam obce v minulosti. Připomínkami někdejšího rozvoje obce je však také celá řada drobných památek rozestých po jejím území. Jejich stav většinou není uspokojivý. O to více je proto třeba si vážit všech aktivit směřujících k jejich záchraně a obnově. Jednou z úspěšně dokončených akcí je obnova rokokové plastiky nacházející se u cesty směřující od kostela směrem na Horní Rybnou. Sochařské dílo, které bylo dlouhodobě v havarijním stavu, odborně restauroval Hynek Bláha a vedle nadačního fondu se finančně na obnově podílelo také město Rokytnice v Orlických horách (obec Nebeská Rybná je jeho součástí). Kamenný kříž stojící v křižovatce cest nyní opět plní svou pietní funkci a připomíná duchovní i kulturní dědictví Orlických hor.

„Spadlý křížek buď mohu nechat ležet nebo ho postavit. A já je začala zvedat. Pro českou krajinu, která by bez nich už nikdy nebyla taková, jaká je. I pro ty příběhy, které neměly upadnout v zapomnění“ svěřuje se paní Jiřina Vinterová.

finalista kategorie: město Úpice

oprava barokního kříže

Čtyři metry vysoký kamenný krucifix má zajímavou historii. V roce 1798 ho nechal vlastním nákladem vystavět pan Antonín Teichman. Ze svého původního místa pod Skalkou bylo sochařské dílo přemístěno v roce 1939 do prostoru u městského hřbitova. Zde také proběhlo v roce 2025 jeho kompletní restaurování, které této památce navrátilo její původní krásu. Způsobem odpovídajícím hodnotě této barokní plastiky bylo upraveno i její bezprostřední okolí. Obnova kříže pak přinesla jeden nečekaný objev v podobě kovové časové schránky umístěné v soklu kříže při jeho přemístění v roce 1939. Listiny ve schránce uložené objasnily okolnosti přemístění památky a jsou tak významným příspěvkem k poznání historie města.

„27. března 2025 pracovníci kamenické firmy Petr Beneš z Trutnova, za pomoci kovového lešení se zavěšeným kladkostrojem, během šesti hodin postupně kamenný kříž rozebrali a odvezli do své dílny. Jaké překvapení na ně čekalo, když v nejspodnějším díle pomníku našli na dně patky kovovou časovou schránku, umístěnou ve vytesaném otvoru a zakrytou maltou. Za přítomnosti zástupce Státního okresního archivu v Trutnově pana Kafky pánové Petr Hron a Petr Beneš odřízli z měděného válce průměru přibližně 6 cm a délky 30 cm jeho bok a vyjmuli její obsah. Uvnitř kapsle se našla rulička listin obalená voskovým papírem. Listiny se nacházely v překvapivě zachovalém stavu, bez známky jakéhokoliv poškození. Jak se předpokládalo, pocházely z roku 1939, tedy z období, kdy byl barokní kříž přemístěn na nové působiště pod hřbitov. Zápis v nich objasnil, jak to tehdy s pomníkem“ uvedl k vzácnému nálezu starosta města Petr Hron.

finalista kategorie: Nadační fond Adopce památek

oprava kříže s figurou ukřižovaného Krista

Při historické cestě na okraji lesa leželo v trávě torzo krucifixu, pozůstatek díla neznámého umělce z druhé poloviny 19. století. Poslední připomínka na již neexistující obydlí dávných německých obyvatel obce Bělá se dočkala záchrany téměř v poslední chvíli. Sochařské dílo patrně vystavěné z iniciativy rodiny Biedermannovy z č. p. 65 bylo opět vyzdvíženo na novém základě. Chybějící kříž byl doplněn a osazen litinovou soškou ukřižovaného Krista. Procházejícím poutníkům touto částí krajiny podhůří Orlických hor nabízí obnovená památka možnost zastavit se na chvíli a věnovat krátkou vzpomínku těm, kteří tu kdysi žili a jejichž odkazem je i tato drobná plastika.

„Na začátku stála moje láska k místní krajině. Skoro každou volnou chvíli se toulám po Česku, mimo běžné turistické trasy a objevuji skryté poklady. A skoro pokaždé potkám opuštěný křížek, Boží muka nebo kapličku, často v havarijním stavu. Překvapilo mě, že za nimi nestojí církev, ale jednotliví lidé a jejich osudy. Konkrétní příběhy, které měly být zachovány pro další generace, z vděčnosti, víry,

pokory, ale často také životního osudu. Taková lidská poezie vepsaná do krajiny“ představuje své krédo zakladatelka a předsedkyně nadačního fondu, paní Jiřina Vinterová.

kategorie: POPULARIZACE PAMÁTKOVÉ PÉČE

vítěz kategorie: Jan Chaloupský

více než 30letá činnost pro záchranu historických objektů v oboru statika staveb a pozemní stavitelství

Již více než třicet let se autorizovaný inženýr v oboru statika staveb a pozemní stavitelství věnuje obnově historických staveb. Během své dosavadní profesní dráhy se úspěšně vypořádal s celou řadou náročných úkolů a výzev. Stavby, na jejichž obnově se podílel, byly často značně poškozené a stav některých byl již kritický. Připomenout lze například záchranu kostela Nejsvětější Trojice v Pilníkově, kde bylo pod jeho vedením provedeno zpevnění klenebních pasů a doplnění nové klenby. K zcela výjimečným zadáním, kterých se Ing. Chaloupský úspěšně zhostil, patří nesporně také návrh trvalého zastřešení zříceniny hradu Vizmburk a záchrana ocelového mostu z konce 19. století v obci Kuks. Ing. Chaloupský je rovněž soudním znalcem v daném oboru a od roku 2023 je smluvním odborným poradcem Národního památkového ústavu. Své mnohaleté zkušenosti předává v rámci přednášek a odborných exkurzí nejen odborníkům, ale i široké veřejnosti.

„Já jsem všechny prázdniny trávil v Královéhradeckém kraji jako děcko, takže si myslím, že jsem patriotem tohoto kraje, protože, když už jsem potkal jednu hezkou učitelku, tak jsem se přičepil zpátky do Trutnova a zůstal jsem tady čtyřicet dva let. Mám zhruba tři profese a tři autorizace, jedna z nich je statika, která je dominantní, druhá je geotechnika a třetí – jsem autorizovaný inženýr pro pozemní stavby. Té profesi se věnuji od roku 1986. Mojí zálibou i náplní práce jsou památky a jejich rekonstrukce“, představuje se Jan Chaloupský.

finalista kategorie: František Kinský

dlouholetá péče o kulturní dědictví v Kostelci nad Orlicí

Potomek kostelecké větve šlechtického rodu Kinských z Vchynic a Tetova svým konáním naplňuje obsah hesla „dědictví zavazuje“. Příkladným způsobem pečuje o rodové sídlo, tedy o zámek Nový zámek v Kostelci nad Orlicí. Pečuje nejen o jeho zachování a obnovu, ale také o jeho propagaci, mimo jiné i v rámci speciálních prohlídek, které se těší velkému zájmu návštěvníků. Zámek poskytuje rovněž zázemí celé řadě kulturních aktivit. Uvést lze například festival Novozámecké hudební léto či výstavy současných výtvarných umělců. V prostorách zámku našla své místo i stálá muzejní expozice věnovaná historii města Kostelec nad Orlicí. Svou pozornost věnuje František Kinský i rozsáhlému anglickému parku založenému v letech 1829-1833.

„Díky osobnímu nasazení majitele a široké škále kulturních, vzdělávacích i společenských aktivit se Nový zámek v Kostelci nad Orlicí stal jednou z nejnavštěvovanějších a nejživějších památek Královéhradeckého kraje. Jeho současná podoba dokládá, že historický objekt může být nejen uchováván, ale také smysluplně rozvíjen a otevírán veřejnosti,“ podtrhuje ve svém nominačním návrhu paní Jana Dioszegi, manažerka agentury KINSKÝ Art Media.

Součástí programu bylo také slavnostní představení **Almanachu Hereditas Obligat 2020-2025**, který mapuje nejvýznamnější projekty, osobnosti a aktivity spojené s památkovou péčí v uplynulých šesti letech.

<https://www.khk.cz/oblasti/kultura-pamatkova-pece/hereditas-obligat-2026-prehled-vitezu-finalistu>